

Uprawnienia szczególne

Kobiety w ciąży i w okresie połogu do 42. po porodzie

Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (specjaliści przyjmujący w przychodniach) • z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystanie ze świadczeń opieki zdrowotnej, zarówno jako osoby ubezpieczone jak i nieubezpieczone, jeśli mają obywatelstwo polskie i mieszkają na terenie Rzeczypospolitej Polskiej (art. 2 ust. 1 pkt 3 lit b) • szczególna opieka okołoporoda - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 września 2012 r. w sprawie standardów postępowania medycznego przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki okołoporodowej sprawowanej nad kobietą w okresie fizjologicznej ciąży, fizjologicznego porodu, połogu oraz opieki nad noworodkiem, wydanym na podstawie art. 31d ustawy • dodatkowe materiały stomatologiczne i leczenie endodontyczne wszystkich zębów, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego, wydanym na podstawie art. 31d ustawy • zestawy infuzyjne (wkluć) do osobistych pomp insulinowych, co najmniej 10 sztuk zgodnie z zaleceniami lekarza, raz na miesiąc przy leczeniu cukrzycy typu I przy pomocy pompy insulinowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, wydanym na podstawie art. 31d ustawy) 	<ul style="list-style-type: none"> • kobieta w okresie ciąży - karta przebiegu ciąży (ewentualnie zaświadczenie od lekarza specjalisty potwierdzające ciążę), dokument potwierdzający ubezpieczenie zdrowotne (jeżeli osoba jest zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego) oraz dokument potwierdzający tożsamość. • kobiety w okresie połogu - skrócony odpis aktu urodzenia dziecka i dokument potwierdzający tożsamość

Osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności

Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń opieki zdrowotnej (lekarza, pielęgniarki, położnej) • świadczeń w szpitalach • świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (specjaliści przyjmujący w przychodniach) • usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach • świadczeń rehabilitacji leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyrobów medycznych, wskazanych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1267, z późn. zm.) do wysokości limitu finansowania, według wskazań medycznych, bez uwzględnienia okresów użytkowania. O ilości miesięcznego zaopatrzenia w wyroby decyduje każdorazowo osoba uprawniona do wystawienia zlecenia (art. 47c ust. 1b) • uzyskania bez skierowania ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych (art. 57 ust. 2 pkt 14) 	<ul style="list-style-type: none"> • Orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wydane przez: powiatowe/miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności / wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności • Orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidów wydane przed 1 stycznia 1998 r. przez Komisje Lekarskie ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia • Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji wydane przez lekarza orzecznika ZUS

		<ul style="list-style-type: none"> • Orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji wydane przez lekarza orzecznika ZUS • Orzeczenie o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym pod warunkiem uzyskania przez daną osobę prawa do zasiłku pielęgnacyjnego, wydane przez KRUS przed 1 stycznia 1998 r • Orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa wydane przez komisje lekarskie podległe MON lub MSWiA, przed 1 stycznia 1998 r. • Wyroki sądowe • Legitymacje zawierające informację o stopniu niepełnosprawności
Zasłużony Dawca Przeszczepu		
Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń opieki zdrowotnej • z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (art. 47c) 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpłatnego, do wysokości limitu finansowania, zaopatrzenia w leki objęte wykazem w całym zakresie zarejestrowanych wskazań i przeznaczeń, zgodnie z wykazem (art. 43 ust.1 pkt 1) • bezpłatnego zaopatrzenia w leki, które pacjent może stosować w związku z oddawaniem krwi lub w związku z oddawaniem szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek albo narządów (art. 43 ust.1 pkt 2) • żywy dawca narządu ma prawo do badań mających na celu monitorowanie jego stanu zdrowia przeprowadzanych przez podmiot leczniczy, który dokonał pobrania narządu, co 12 miesięcy od dnia pobrania narządu, nie dłużej jednak niż przez 10 lat (art. 47a ust.1) 	<ul style="list-style-type: none"> • Legitymacja Zasłużonego Dawcy Przeszczepu wydana przez Ministra Zdrowia
Zasłużony Honorowy Dawcy Krwi		
Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń opieki zdrowotnej • z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (art. 47c) 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpłatnego, do wysokości limitu finansowania, zaopatrzenia w leki objęte wykazem w całym zakresie zarejestrowanych wskazań i przeznaczeń, zgodnie z wykazem (art. 43 ust.1 pkt 1) • bezpłatnego zaopatrzenia w leki, które świadczeniobiorca może stosować w związku z oddawaniem krwi lub w związku z oddawaniem szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek albo narządów (art. 43 ust.1 pkt 2) 	<ul style="list-style-type: none"> • Legitymacja Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi wydana przez Zarząd Okręgowy PCK.

Dawcy krwi, którzy oddali co najmniej 3 donacje krwi lub jej składników, w tym osocza po chorobie COVID-19

Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń opieki zdrowotnej • z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach 		<ul style="list-style-type: none"> • Zaświadczenie potwierdzające co najmniej 3 donacje, wydane przez regionalne centrum, Wojskowe Centrum lub Centrum MSWiA

Inwalidzi wojenni

Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń opieki zdrowotnej • z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (art. 47c ust. 1) 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpłatnego zaopatrzenia w leki o kategorii dostępności "Rp" lub "Rpz" oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego objęte decyzją o refundacji, dopuszczone do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 46 ust. 1) • bezpłatnych wyrobów medycznych na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, felczera, ubezpieczenia zdrowotnego, pielęgniarki lub położnej ubezpieczenia zdrowotnego do wysokości limitu finansowania ze środków publicznych określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 38 ust. 4 ustawy o refundacji (art. 47 ust.1) • ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych bez skierowania (art. 57 ust. 2 pkt 10) 	<ul style="list-style-type: none"> • Książka inwalidy wojennego-wojskowego zgodna z wpisem i wydawana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, symbol Rw-51, wydana po 26 lipca 2004 r.

Inwalidzi wojskowi

Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń opieki zdrowotnej • z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (art. 47c ust. 1) 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpłatnego, do wysokości limitu finansowania ze środków publicznych zaopatrzenie w leki objęte wykazem w całym zakresie zarejestrowanych wskazań i przeznaczeń, zgodnie z wykazem (art. 45 ust. 1); • bezpłatnych wyrobów medycznych na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, felczera ubezpieczenia zdrowotnego, pielęgniarki lub położnej ubezpieczenia zdrowotnego, do wysokości limitu finansowania ze środków publicznych określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 38 ust. 4 ustawy o refundacji (art. 47 ust.1); • korzystania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych bez skierowania (art. 57 ust. 2 pkt 10) 	<ul style="list-style-type: none"> • Książka inwalidy wojennego-wojskowego zgodna z wpisem i wydawana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, symbol Rw-51, wydana po 26 lipca 2004 r.

Żołnierze zastępczej służby wojskowej

Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń opieki zdrowotnej • z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych bez skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego • zaopatrzenia w leki o kategorii dostępności „Rp” lub „Rpz” oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego objęte decyzją o refundacji, dopuszczone do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaświadczenie wydane przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na wniosek osoby uprawnione • Zaświadczenie potwierdzające prawo do bezpłatnego zaopatrzenia w leki wydaje Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na wniosek osoby uprawnionej

Cywilne niewidome ofiary działań wojennych

Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
	<ul style="list-style-type: none"> • korzystania z bezpłatnego zaopatrzenia w leki o kategorii dostępności "Rp" lub "Rpz" oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego objęte decyzją o refundacji, dopuszczone do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 46 ust. 1) • korzystania z bezpłatnych wyrobów medycznych na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, felczera, ubezpieczenia zdrowotnego, pielęgniarki lub położnej ubezpieczenia zdrowotnego do wysokości limitu finansowania ze środków publicznych określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 38 ust.4 ustawy o refundacji (art. 47 ust.1) • korzystania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych bez skierowania (art. 57 ust.2 pkt 10a). 	<ul style="list-style-type: none"> • Legitymacja cywilnej niewidomej ofiary działań wojennych wydawana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Kombatanci

Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń opieki zdrowotnej • z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (art. 47c) 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych bez skierowania (art. 57 ust. 2 pkt 10) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaświadczenie o uprawnieniach kombatanckich wydane przez Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych

Działacze opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowane z powodów politycznych

Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> • ze świadczeń opieki zdrowotnej • z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (art. 47c) 	<ul style="list-style-type: none"> • korzystania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych bez skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego (art. 57 ust.2 pkt 10) 	<ul style="list-style-type: none"> • Legitymacja zgodna z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie odznaki honorowej i legitymacji dla działaczy opozycji

		<i>antykomunistycznej lub osób represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. poz. 1602), wydana na wniosek osoby zainteresowanej przez <u>Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych</u></i>
Osoby deportowane do pracy przymusowej		
Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> ze świadczeń opieki zdrowotnej z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (art. 47c) 	<ul style="list-style-type: none"> korzystania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych bez skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego (art. 57 ust. 2 pkt 10) 	<ul style="list-style-type: none"> Legitymacja wydana przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Wzór legitymacji określony rozporządzeniem ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego
Uprawnieni żołnierze lub pracownicy wojska w zakresie leczenia urazów lub chorób nabytych podczas wykonywania zadań za granicą		
Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> ze świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie leczenia chorób nabytych poza granicami państwa (art. 24a) 	<ul style="list-style-type: none"> korzystania bezpłatnie z zaopatrzenia do wysokości limitu finansowania ze środków publicznych. Zaopatrzenie w leki objęte w całym zakresie zarejestrowanych wskazań i przeznaczeń, zgodnie z wykazem o refundacji oraz leki recepturowe na czas leczenia urazów lub chorób nabytych podczas wykonywania zadań poza granicami państwa (art. 44 ust.1a) w przypadku przekroczenia limitu finansowania przysługuje prawo do finansowania kwotą wykraczającą poza ten limit (art. 44 ust.1b) korzystania z bezpłatnych wyrobów medycznych na zlecenie lekarza, felczera, pielęgniarki lub położnej ubezpieczenia zdrowotnego do wysokości limitu finansowania ze środków publicznych w zakresie leczenia urazów lub chorób nabytych podczas wykonywania zadań poza granicami państwa (art. 47 ust. 2) korzystania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych bez skierowania, w zakresie leczenia urazów lub chorób nabytych podczas wykonywania zadań poza granicami państwa (art. 57 ust. 2 pkt 12) korzystania ze świadczeń niezakwalifikowanych jako świadczenia gwarantowane oraz odpłatne świadczenia opieki zdrowotnej w związku z urazami i chorobami nabytymi podczas wykonywania zadań poza granicami państwa pokrywa się z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Legitymacja osoby poszkodowanej - wzór, tryb jej wydawania, wymiany lub zwrotu, a także dane w niej zawarte określa Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie dokumentu potwierdzającego uprawnienia do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej przysługujących uprawnionemu żołnierzowi lub pracownikowi i weteranowi poszkodowanemu (Dz. U. poz. 345 z późn. zm.), w związku z art. 47b ust. 1 i 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Weterani poszkodowani w działaniach poza granicami państwa w zakresie leczenia urazów		
Korzystanie poza kolejnością	Inne	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
<ul style="list-style-type: none"> ze świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie leczenia urazów i chorób nabytych podczas wykonywania zadań poza granicami państwa (art. 24b) ze stacjonarnych i całodobowych świadczeń opieki zdrowotnej, innych niż świadczenia w szpitalach świadczenia specjalistyczne w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej - w zakresie leczenia urazów i chorób nabytych podczas wykonywania zadań poza granicami państwa (art. 24c ust.1) weteranom poszkodowanym w działaniach poza granicami państwa przysługuje prawo do umieszczenia poza kolejnością w Domu Weterana, funkcjonującego, jako zakład opiekuńczo leczniczy lub inna jednostka organizacyjna takiego zakładu, niezależnie od oceny jego skali samodzielności, określonej stosownie do przepisów wykonawczych, wydanych na podstawie art. 31d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> korzystania z bezterminowego czasu trwania leczenia w zakresie świadczeń opieki zdrowotnej, innych niż świadczenia w szpitalach i świadczenia specjalistyczne w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej (art. 24c ust. 2) bezpłatnego zaopatrzenia w leki w całym zakresie zarejestrowanych wskazań i przeznaczeń, zgodnie z wykazem oraz leki recepturowe, na czas leczenia urazów lub chorób nabytych podczas wykonywania zadań poza granicami państwa (art. 44 ust.1c); bezpłatnych wyrobów medycznych na zlecenie lekarza, felczera, pielęgniarki lub położnej ubezpieczenia zdrowotnego, do wysokości limitu finansowania ze środków publicznych (art. 47 ust. 2a) dofinansowania kwotą wykraczającą poza wysokość limitu finansowania ze środków publicznych w przypadku gdy cena wyrobów medycznych jest wyższa od wysokości limitu finansowania ze środków publicznych (art. 47 ust. 2b) korzystania z ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych finansowanych ze środków publicznych bez skierowania, w zakresie leczenia urazów lub chorób nabytych podczas wykonywania zadań poza granicami państwa (art. 57 ust. 2 pkt 13) świadczeń niezakwalifikowanych jako świadczenia gwarantowane i odpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej w związku z urazami i chorobami nabytymi podczas wykonywania zadań poza granicami państwa, które pokrywa się z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest odpowiednio Minister Obrony Narodowej, minister właściwy do spraw wewnętrznych, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Szef Agencji Wywiadu (art. 42 ust.1a) 	<ul style="list-style-type: none"> Dokument potwierdzający uprawnienia do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej przysługujący uprawnionemu żołnierzowi lub pracownikowi i weteranowi poszkodowanemu - wydany przez komórkę właściwą ds. weteranów odpowiednio MON Legitymacja weterana poszkodowanego – żołnierza Dokument potwierdzający uprawnienia przysługujące weteranom poszkodowanym - funkcjonariuszom ABW - wydany przez komórkę właściwą ds. weteranów odpowiednio ABW Legitymacja weterana poszkodowanego - funkcjonariusza ABW Dokument potwierdzający uprawnienia przysługujące weteranom poszkodowanym - funkcjonariuszom - wydany przez komórkę właściwą ds. weteranów odpowiednio MSW Legitymacja weterana poszkodowanego - funkcjonariusza

Korzystanie „poza kolejnością” oznacza, że:

- świadczenia ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i świadczenia szpitalne powinny być udzielone w dniu zgłoszenia,
- jeżeli udzielenie świadczenia w dniu zgłoszenia nie będzie możliwe, powinno ono zostać zrealizowane w innym terminie, poza kolejnością wynikającą z prowadzonej listy oczekujących,
- w przypadku świadczeń ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (AOS) świadczenie powinno zostać udzielone nie później niż w ciągu 7 dni roboczych od dnia zgłoszenia.

Źródło: <https://www.nfz.gov.pl/dla-pacjenta/prawa-pacjenta/uprawnienia-szczegolne/>